

Lisa 2. Andmekaitsealane mõjuhindang analüüsile „Erihoolekandeteenuse profiili analüüs andmete sidumise teel“

1. Mõjuhindangu vajadus ja alus

Sotsiaalministeeriumi kui analüüsi vastutava töötleja ja Sotsiaalkindlustusameti ning Eesti Töötukassa kui volitatud töötlejate hinnangul on isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 35 lõike 3 kohaselt vaja käesoleva analüüsi kohta koostada andmekaitsealane mõjuhindang järgmiste kriteeriumide alusel:

- 1) eriliiki isikuandmete töötlemine (terviseandmed, sh diagnoosid, kehalise ja vaimse võimekuse valdkonnad, kus on tuvastatud piirang ja valdkonna võtmetegevused ning nende raskusastmed, maksimaalselt 7664 isiku kohta), sh profiilianalüüs;
- 2) isikuandmete sidumine erinevatest registritest.

Analüüsiga ei toimu süsteemset ega ulatuslikku automatiseeritud hindamist ega profileerimist, millel oleks uuringus osalejate jaoks õiguslikke tagajärgi, ega teostata avalike alade jälgimist, mistõttu need alused käesolevale uuringule ei kohaldu.

2. IKÜM artikkel 35, lõige 7, a) kavandatud isikuandmete töötlemise toimingute ja töötlemise eesmärkide süstemaatiline kirjeldus

Analüüsi eesmärk on kirjeldada erihoolekandeteenuse saajate ja teenuse järjekorras olevate inimeste vajadusprofiili, kasutades töövõime hindamisel ühtse meetoodika alusel kogutud diagnoosi, tervises seisundi, tegutsemisvõime ja funktsioneerimise andmeid.

Analüüsi tulemusi kasutatakse erihoolekandeteenuste reformi ettevalmistamisel, teenusmahtude kavandamisel, tulevase teenusvajaduse prognoosimisel ja võimaliku katmata vajaduse hindamisel. Tulemusi kasutatakse ainult koondatud statistilisel kujul. Analüüsi alusel ei tehta üksikisikuid puudutavaid otsuseid, ei muudeta nende õigusi ega kohustusi ning ei rakendata automatiseeritud otsustamist ega profileerimist.

Andmesubjektid	16–64-aastased isikud, kes 31.12.2025 seisuga said erihoolekandeteenust ja/või olid erihoolekandeteenuse järjekorras.
Valimi suurus	5567 tööealist erihoolekandeteenuste saajat; 2097 tööealist erihoolekandeteenuste järjekorras olevat isikut; töövõime hindamise andmetega ühendatava rühma hinnanguline ülempiir 7664.
Sotsiaalkaitse infosüsteem (SKAIS)	Isikukood ja pseudonüümikood sidumiseks; Sotsiaalministeeriumile pseudonüümikood ning erihoolekandeteenus(ed), mida isik sai või mille järjekorras viibis.
Töötukassa andmekogu	Pseudonüümikood, vanus, sugu, töövõime ulatus ja kestus, hindamisel arvesse võetud diagnoosid, töövõimet välistava seisundi esinemine, kehalise ja vaimse võimekuse piirangute valdkonnad ja raskusastmed ning RFK koodid.
Periood	Päring seisuga 31.12.2025; puuduvate sama kuupäeva andmete korral kasutatakse viimase töövõime hindamise andmeid, kui need on andmekogus kättesaadavad.
Tulemused	Koondatud statistilised tabelid, kirjeldavad näitajad ja analüütilised järeldused, mis ei võimalda isikute tuvastamist.

3. IKÜM artikkel 35, lõige 7, b) isikuandmete töötlemise toimingute vajalikkuse ja proportsionaalsuse hindamine

Vajalikkus

Analüüsi eesmärki ei ole võimalik saavutada anonüümsete või eelnevalt koondatud andmete abil, kuna vastata tuleb küsimusele, milliste tervise- ja funktsioneerimisnäitajatega inimesed saavad erihoolekandeteenuseid või ootavad teenusele pääsemist.

Teenuseandmete ja töövõime hindamise andmete sidumine sama isiku tasandil on vajalik, et analüüsida seoseid teenuskasutuse, tervises seisundi ning funktsioneerimisvõime vahel.

Andmete minimaalsus

Andmekoosseis sisaldab üksnes uurimusküsimuse lahendamiseks vajalikke tunnuseid.

Sotsiaalministeeriumile ei edastata:

- nimesid;
- isikukode;
- kontaktandmeid;
- aadresse;
- muid otseseid identifikaatoreid.

Vanuse kasutamine sünnikuupäeva asemel ja pseudonüümikoodi kasutamine isikukoodi asemel vähendab töödeldavate andmete detailsust.

Proportsionaalsus

Töötlemisega kaasnev eraelu riive on piiratud järgmistel põhjustel:

- analüüs viiakse läbi pseudonüümitud andmetega;
- uuringu tulemused avaldatakse ainult üldistatud kujul;
- üksikisikuid puudutavaid otsuseid ei tehta;
- Sotsiaalministeeriumil ei ole võimalust tuvastada isikut andmete põhjal (taasidentifitseerida).

Andmete töötlemine on eesmärgi suhtes proportsionaalne, kuna uuringuga taotletakse olulist avalikku eesmärki, milleks on erihoolekandeteenuste planeerimiseks ja reformi ettevalmistamiseks vajaliku teadmise saamine. Töödeldavate andmete maht on piiratud eesmärgi saavutamiseks vajalikuga ning sama eesmärki ei ole võimalik saavutada isikute õigusi vähem riivavate vahenditega.

4. IKÜM artikkel 35, lõige 7, c) andmesubjektide õigusi ja vabadusi puudutavate ohtude hinnang

Oht	Võimalik mõju andmesubjektile	Tõenäosus enne meetmeid	Mõju enne meetmeid
Volitamata juurdepääs tervise- ja teenuseandmetele	Eraelu puutumatus rikkumine, terviseinfo avalikuks saamine, võimalik stigmatiseerimine või diskrimineerimine	Keskmine	Kõrge

Isikute kaudne tuvastamine haruldaste tunnuste kombinatsiooni kaudu	Isiku äratundmine diagnoosi, teenuseliigi, vanuse või soo kombinatsiooni põhjal	Keskmine	Kõrge
Pseudonüümikoodi vastavustabeli (koodivõtme) lekkimine	Võimalik taasidentifitseerimine ja terviseandmete seostamine konkreetse isikuga	Madal-keskmine	Kõrge
Andmete sattumine valele adressaadile edastamise käigus	Tundlike andmete loata avalikustamine	Madal-keskmine	Kõrge
Andmete kasutamine eesmärgil, mis ei ole seotud uuringuga	Andmesubjekti õiguste põhjendamatu riive ja usalduse vähenemine	Madal	Kõrge
Ebatäpsed või valesti seotud andmed	Ekslikud järeldused sihtrühma või teenusvajaduse kohta	Keskmine	Keskmine
Andmestiku säilitamine kauem kui vajalik	Tundlike andmete tarbetult pikaajaline kokkupuude turvariskidega	Keskmine	Keskmine
Ebapiisav andmesubjektide teavitamine	Andmesubjekt ei ole teadlik andmete kasutamisest ega saa oma õigusi tõhusalt kasutada	Keskmine	Keskmine
Turvaintsident analüüsikeskkonnas (nt pahavara, volitamata ligipääs)	Andmete konfidentsiaalsuse, tervikluse või käideldavuse rikkumine	Madal-keskmine	Kõrge
Inimlik eksimus andmete töötlemisel või väljundite jagamisel	Tundlike andmete avalikustamine või ebakorrektsete tulemuste levitamine	Keskmine	Kõrge

5. IKÜM artikkel 35, lõige 7, e) ohtude käsitlemiseks kavandatud meetmed

Ohtude käsitlemiseks kavandatud meetmed

Pseudonüümimine:

- isikukoodid asendatakse pseudonüümikoodidega;
- Sotsiaalministeerium ei saa isikukode ega pseudonüümimise koodivõtit;
- koodivõtit säilitavad ainult andmeid ette valmistavad asutused.

Juurdepääsupiirangud:

- ligipääs andmetele antakse ainult uuringuga seotud töötajatele;
- rakendatakse vähima vajaliku õiguse põhimõtet;
- juurdepääsud dokumenteeritakse.

Turvaline andmeedastus:

- andmed edastatakse turvaliste kanalite kaudu (Delta ja DHX);
- edastatud failid on krüpteeritud;
- failide vastuvõtmine kinnitatakse.

Avaldamiskontroll:

- avaldatakse ainult statistilisi ja koondatud tulemusi;
- väikese arvuga grupid jäetakse avaldamata või ühendatakse suuremateks rühmadeks;
- enne tulemuste avaldamist hinnatakse taasidentifitseerimise riski.

Säilitamise piirang:

- andmestikke säilitatakse üksnes uuringu läbiviimiseks vajalikul ajal;
- andmed ja koodivõtmed hävitatakse hiljemalt 31.12.2027.

Andmesubjektide õiguste tagamine:

- analüüs avalikustatakse Sotsiaalministeeriumi veebilehel.
- kõigi kolme asutuse andmekaitse spetsialiste kaasatakse analüüsi ettevalmistamisse ja läbiviimisse.

6. Kokkuvõte

Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet ja Eesti Töötukassa hindavad, et riskid on maandatud ning rakendatud tehniliste ja korralduslike meetmete tulemusena ei teki andmesubjektide õigustele ega vabadustele suurt ohtu. Uuring on kooskõlas IKÜM artiklitega 5 ja 25 ning järgib töötlemise eesmärgipärasuse ja andmete minimaliseerimise põhimõtteid. Uuringust saadav avalik kasu – sotsiaalteenuste planeerimisel ja reformide ettevalmistamisel – kaalub üles andmetöötlusega kaasnevad riskid.